

Ball rodó

petita explicació

Aquest cànon a vuit veus està format per una melodia de vuit compassos sobre el text i ritme de la cançó popular catalana del “Ball rodó”. Té però la particularitat que aquesta mateixa melodia es pot cantar del dret i del revés, no en forma palindròmica exacta, sinó liegint la partitura cap per avall i cap enrera, és a dir, que el mateix pentagrama invertit ens dóna una segona melodia. Aquesta, a més de poder-se fer també a cànon a quatre veus, lliga amb l’anterior cànon a quatre veus, de manera que tot plegat forma un cànon a vuit veus on el tema principal s’inverteix palindròmicament també en forma de cànon.

El text que s’usa és el següent.

1. Ball rodó disposen
pel bon Jesuset,
vídues i casades
i algun fadrinet.

2. Unes vídues ballen,
fan un ball rodó;
ballen la Xacona
i el Canari bo.

3. També n’han tret dansa
quatre o cinc fadrins;
sonen les violes,
també els violins.

Toca la que vulguis,
tot ho entendrem;
toca la que vuiguis,
tot ho ballarem.

Ballen les casades
aixecant els peus:
a Jesús festeigen
i el pare Josep.

Toquin i refilen
tots els instruments
i anuncieu la nova
a totes les gents.

(Text de la cançó popular catalana del “Ball rodó”, extret del “Cançoner” de Joan Amades, Ed. Selecta, de ven de Josep Maria Vilarmau, de santa Maria de Merlés, 1931.)

L’esquelet del cànon està escrit en forma de rodona, per la qual cosa fa que al mateix moment es puguin llegir les notes reals i les invertides. Lògicament, els cantaires hauran d’anar fent girar la partitura a mida que vagin cantant, de manera que els que estiguin cantant la part “normal” la giraran de dreta a esquerra, i els que cantin la inversió palindròmica d’esquerra a dreta.

Només aquest full serà suficient per interpretar el cànon.

Tal i com s’indica, primerament es cantaran els 8 primers compassos a l’uníson, i tot seguit, s’iniciarà el cànon, fins arribar a la vuitena entrada. Un cop una veu hagi finalitzat el text d’una estrofa, cantarà la inversió palindròmica amb el text conespont, i, de la mateixa manera, s’aniran alternant les restants estrofes fins a FI. El cànon s’acabarà quan la vuitena veu hagi fet una vegada tot el cànon, del dret i del revés. Per a facilitar-ho, cada veu tindrà marcat el final que li correspon. També per acabar es farà ús del calderó, que s’ha de fer ben generós i solemne. En algunes veus l’última paraula es variarà tal i com s’indica entre parèntesi.

Tenint en compte el caire nadalenc de la cançó, la idea global del cànon vol ser l’adoració del pessebre, tot fent festa i dansa en forma de rodona, on el centre és Jesús.